CENTCELLES, el nostre objectiu.

Patrimoni, història i educació en col·laboració

museu nacional arqueològic de Tarragona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

AJUNTAMENT DE CONSTANTÍ

Col·labora:

REPSOL

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

ÍNDEX:

- Presentació 3
- El projecte “Centcelles, el nostre objectiu” 4
- Recuperant la memòria / Mirant cap el futur 5
- El nou projecte 7
- Objectius 9
- Metodologia 10
- Patrimoni 11
- Història 12
- Educació 13
- Col·laboració 14
- Fases 15
- Desenvolupament 16
- Procés de treball 18
- Realitzacions destacades 21
  - · Hem fet un documental
  - · Hem fet jocs de taula
  - · Hem fet audioguies en català, castellà, anglès i àrab
  - · Hem fet un mosaic del projecte
  - · Hem mirat, hem fet mirar Centcelles
  - · Hem fet el llibre de la fauna i la flora a Centcelles
  - · Hem fet la Revista de Centcelles
  - · Hem fet el kahoot de Centcelles
  - · Hem fet una exposició

· L’exposició “El fil de la Història”..... 31
· Avaluació..... 39
· Participants i crèdits 40
· Informació 42

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

Presentació:

L'any 1993 –just inaugurada la restauració del conjunt monumental de Centcelles – es va portar a terme l'activitat "Dibuixem Centcelles", organitzada pel Museu Nacional Arqueològic de Tarragona en col·laboració amb l'Ajuntament de Constantí, amb la participació de les dues escoles que existien aleshores a Constantí: Col·legi Públic Centcelles i Col·legi Públic Mossèn Ramon Bergadà, totes dues d'Educació Primària.

La finalitat d'aquesta activitat era posar a l'abast de la població escolar de Constantí un dels seus monuments més importants i que el fessin seu. El treball es va concretar, després d'una aproximació al coneixement d'aquest monument, en la realització, per part de tots els participants, d'una proposta plàstica individual.

"Dibuixem Centcelles!" es va convertir en una exposició temporal, en la qual es van presentar la totalitat dels dibuixos presentats (547), dels diferents nivells educatius d'educació infantil i Primària, des de P-3 a 8è de, l'aleshores, EGB, corresponents a nens i nenes de 3 a 14 anys.

L'exposició es va presentar al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, coincidint amb la presentació de l'exposició temporal " Monuments a l'abast. Centcelles 1877-1993".

Vint anys després d'aquella primera proposta –i després d'haver realitzat nombroses activitats i propostes amb els centres educatius de Constantí, a partir de Centcelles –, en el curs 2012-2013, es va proposar als actuals centres educatius de Constantí (Escola Centcelles i Escola Mossèn Ramon Bergadà –centres públics d'Educació Primària–, l'Institut de Constantí –centre públic d'Educació Secundària – i el Col·legi Turó –centre concertat–), el projecte "Centcelles, el nostre objectiu", impulsat pel Museu Nacional Arqueològic de Tarragona en col·laboració amb l'Ajuntament de Constantí i amb el patrocini de l'empresa Repsol.

El projecte "Centcelles, el nostre objectiu":

Durant el curs 2012-2013 i amb motiu dels vint anys de l'exposició "Dibuixem Centcelles!" es van plantejar dues noves propostes:

- **Recuperar la memòria del treball "Dibuixem Centcelles", amb l'exposició "Recordes com veies Centcelles?**

  - **Aquesta proposta contemplava la presentació de tots els treballs realitzats l'any 1993 en una nova exposició –aquesta vegada presentada a la Biblioteca Pública de Constantí –, amb la voluntat de recuperar el contacte amb els seus autors i establir una relació amb les noves generacions dels actuals escolars de la població.**

  - **Contemplava, també, el projecte de presentar aquesta exposició, de manera virtual, al web del museu, de manera que tots els participants en aquell projecte poguessin accedir al seu contingut.**

- **Un nou projecte, "Centcelles, el nostre objectiu", dirigit als centres educatius, que es plantejava com un compromís, per part de tots els participants en la proposta, de construir un treball cooperatiu, transversal i amb uns objectius educatius i de participació ciutadana, entorn al patrimoni, al seu ús i a la seva significació, així com la recerca de nous plantejaments educatius.**

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

Recuperant la memòria / Mirant cap el futur:

- **Exposició “Recordes com veies Centcelles? a la Biblioteca Pública de Constantí**

- **Algunes imatges de l’exposició a la Biblioteca Pública. Els dibuixos muntats en xarxes.**

- **El taller “Centcelles, un còmic en mosaic” a la Biblioteca Pública de Constantí: activitat realitzada pel MNAT, que acompanyava l’exposició, dirigida a nens i nenes d’entre quatre i dotze anys.**

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

- **Exposició virtual "Recordes com veies Centcelles? al web del MNAT: La possibilitat de veure 547 mirades sobre el conjunt monumental de Centcelles o de recordar –per part dels que varen participar en el projecte–, com ho veien en aquell moment. Un mosaic de propostes, tan ric com el més d'un milió de tessel·les que conformen el mosaic que decora la cúpula de la sala central de Centcelles.**

L'exposició es pot veure a:

http://www.mncat/exposic/dibuixoscentcelles/index.htm

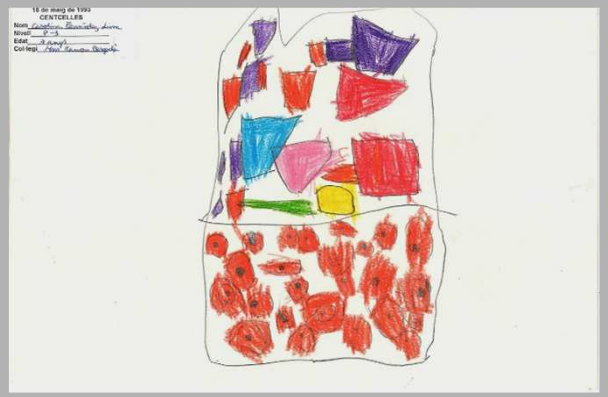

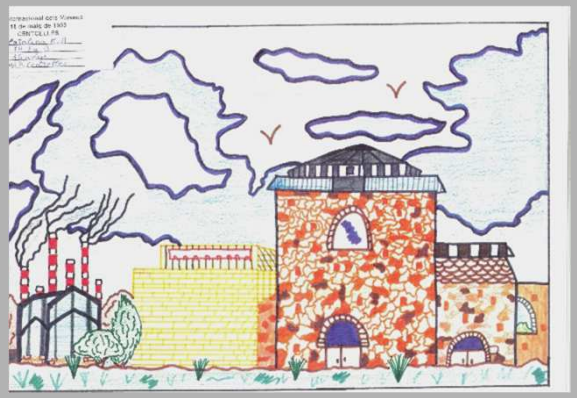

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

EL NOU PROJECTE:

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

PROJECTE

Objectius

Metodologia

Avaluació

Continuïtat

Patrimoni

Història

Educació

Col·laboració

Objectius

· Introduir noves formes d'accés al **coneixement** de l'època romana.

· Plantejar una experiència de **participació** ciutadana envers el patrimoni històric i cultural, en aquest cas dirigit a la població escolar de Constantí.

· Fomentar entre els participants el **treball cooperatiu**.

· Incentivar propostes per al coneixement de Centcelles, que puguin ser utilitzades per la **comunitat educativa** i per la societat en general.

· Treballar a partir de les **noves tecnologies**.

Metodologia

Centcelles, el nostre catalitzador històric.

- Incloure Centcelles als projectes educatius dels centres escolars de Constantí.
- Treball cooperatiu (a l'aula, inter centres i de l'equip professional)
- Projecte multidisciplinari vinculat a diferents àrees en funció de la proposta.
- Utilització de les noves tecnologies
- Procés de treball amb finalitat pràctica
- Compartir els treballs a través de la web del MNAT (Motivació / responsabilitat)
- Un projecte amb continuïtat.

PATRIMONI

La vil·la romana de Centcelles és una gran construcció de l'antiguitat tardana, declarada Patrimoni Mundial des de l'any 2000 –amb d'altres monuments de la ciutat romana de Tàrraco–, que constitueix un element fonamental per entendre el món romà. Conegut i valorat internacionalment, constitueix l'element patrimonial més antic i rellevant de la població de Constantí.

- **Exemple de la tardoantiguitat d'Hispània.**
- **El monument conservat més antic de Constantí.**
- **Declarat Patrimoni Mundial l'any 2000.**

Visió: **· El patrimoni com a generador de coneixement, de formació i d'implicació en el desenvolupament territorial i social.**

HISTÒRIA

“La història és mestra de la vida”
Ciceró

“...entre les ciències socials, la història té el privilegi de ser la més pròxima a la vida quotidiana i l’única que abasta tot el que és humà en la seva globalitat. És també aquella que, quan s’ho proposa, té la virtut de ser la més comprensible per un major nombre de receptors del seu missatge”.

Josep Fontana, *La història després de la fi de la història. Reflexions i elements per a una guia dels corrents actuals*,1992.

Visió:

- **Valor social i educatiu del coneixement històric, junt amb la necessitat de profunditzar en la innovació i la recerca didàctica d’aquesta disciplina .**

EDUCACIÓ

• Centcelles és una gran eina educativa per a tothom i de sempre ha estat un element utilitzat pels centres educatius de Constantí, tant a través de les activitats didàctiques que s'hi realitzen permanentment, com de les activitats de reconstrucció històrica que s'han desenvolupat des del MNAT sobre aspectes diversos de la tardoantiguitat (societat, economia, oci, construcció, etc).

Visió:

- **Més formativa que purament acadèmica**
- **Un compromís i responsabilitat institucional / social compartida**

COL·LABORACIÓ

La participació i la col·laboració com a eix de treball

. Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (gènesi i coordinació)

· Ajuntament de Constantí

. Centres educatius del municipi:
- Escola Centcelles
- Escola Mossèn Ramon Bergadà
- Institut de Constantí
- Col·legi Turó

. Empresa REPSOL (patrocini)

FASES:

- Constitució de l'equip tècnic de treball (cada curs)

- Tria dels nivells educatius per part de cada centre:

  · Escola Centcelles: 5è d'Educació Primària
  · Escola Mossèn Ramon Bergadà: 5è d'Educació Primària
  · Col·legi Turó: 1r d'ESO
  · Institut de Constantí: cursos 2012-2013 a 2015-2016: 4rt d'ESO
  cursos 2016-2017 i 2017-2018: 3r d'ESO

- Definició de les propostes a desenvolupar.

- Apropament al coneixement de Centcelles:
  - Tallers
  - Treball de camp
  - Recerca d'informació

- Realització dels treballs.

- Presentació conjunta de tots els projectes a Centcelles.

- Incorporació de tots els treballs a la web del MNAT.

DESENVOLUPAMENT:

El projecte es va posar en marxa durant el curs 2012-2013. El seu desenvolupament es realitza dins d'un grup de treball en el qual estan representats tots els centres i institucions participants, coordinat pel Museu Nacional Arqueològic de Tarragona i amb una dinàmica participativa i en contínua avaluació.

El projecte està contemplat dins del Pla Educatiu d'Entorn de Constantí.

Fins a l'actualitat el projecte ha comptat amb la participació de prop de 1000 alumnes, 30 docents, la regidoria d'ensenyament de l'Ajuntament de Constantí i l'equip del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, amb la col·laboració d'altres institucions i col·lectius, que s'han incorporat al llarg de les diferents edicions.

Durant les seves sis edicions s'han fet diferents projectes, utilitzant diferents models i formalitzacions: documentals, audioguies en codis QR en català, castellà, anglès i àrab, jocs virtuals i analògics, revistes, còmics, vídeos, entre d'altres.

El curs passat, coincidint amb la cinquena edició del projecte, es va presentar l'exposició "El fil de la Història. Centcelles, el nostre objectiu: un projecte educatiu per a compartir" –dins del programa d'exposicions temporals del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona– que recollia el treball realitzat entre tots els grups durant el curs 2016-2017 – "Tirant del fil de la Història..."–, una reflexió sobre el valor del coneixement històric, ara i aquí, sobre els processos per al seu coneixement i sobre les eines que ens ho faciliten. L'exposició recollia, també, la metodologia de treball del projecte "Centcelles, el nostre objectiu!", així com 10 dels projectes realitzats durant les edicions anteriors.

Aquesta exposició va rebre el Premi Musa 2017 a la millor exposició sobre el món antic, concedit per la Revista Auriga, l'única publicació en català dedicada a la divulgació del món antic a Catalunya, en la XXV edició dels seus premis.

L'any 2014 **"Centcelles, el nostre objectiu!"** va rebre el Premi Didascàlia dins del Premis Auriga a experiències docents.

PROCÈS DE TREBALL:

- **Apropament al coneixement de Centcelles: Els tallers i la recerca d'informació.**

Tots els grups participants realitzen diverses activitats a Centcelles a partir de les propostes educatives que el MNAT ofereix permanentment al conjunt monumental: l'audiovisual "Descobrir Centcelles" i el taller "Al taller de Terenci Càndid...", que faciliten un apropament a la realitat del monument i a les seves característiques històriques i arquitectòniques.

- **La utilització de l'exposició "Re-descobrint Centcelles"**

En el curs 2016-2017 es va treballar, també, a partir de l'exposició "Re-descobrint Centcelles", que s'exposava al MNAT, per aprofundir en el coneixement del conjunt monumental de Centcelles, així com per conèixer els llenguatges expositius i apropar-nos a la metodologia i les dinàmiques de l'organització d'una exposició, donat que era la temàtica del projecte d'aquest curs.

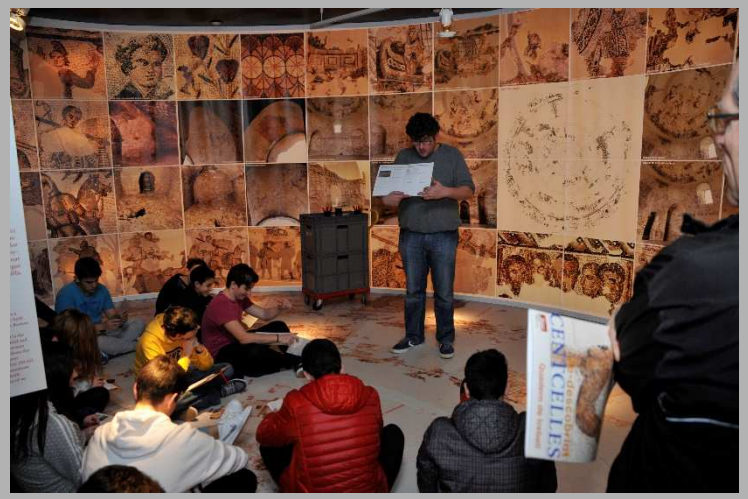

PROCÉS DE TREBALL:

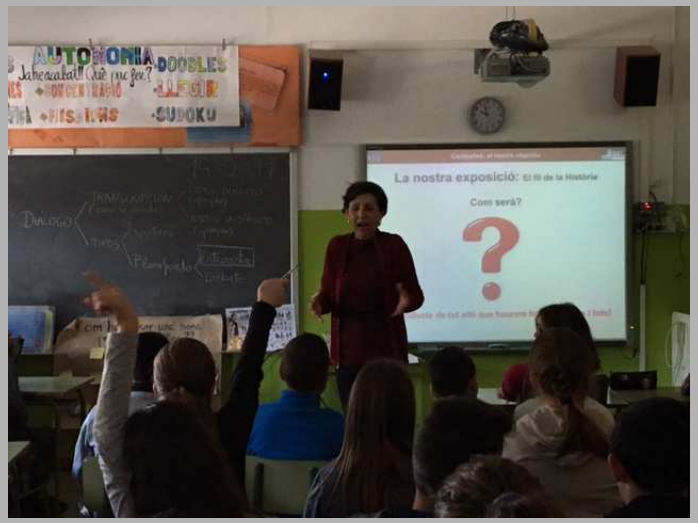

- **Hem après com es fa una exposició.**

El fet d'escollir com a proposta de treball pel curs 2016-2017 el format d'una exposició va fer que haguéssim d'entrar en el coneixement dels llenguatges expositius –una de les formalitzacions més definitòries dels museus– i de tots els mecanismes per la seva organització, amb sessions de treball realitzades amb tots els grups participants.

- **Hem incorporat al projecte l'Arxiu Municipal de Constantí.**

Des del curs 2016-2017 s'ha incorporat al projecte l'Arxiu Municipal de Constantí, com una altra font patrimonial fonamental per conèixer la història de Constantí i el patrimoni documental.

Hem realitzat visites amb els alumnes dels centres participants, organitzades i guiades per l'arxiver municipal, en las que s'han pogut veure i treballar fonts documentals molt diverses.

PROJECTE "CENTCELLES, EL NOSTRE OBJECTIU".
Curs 2016-2017
Exposició: "EL FIL DE LA HISTÒRIA"

NOMBRE:	IC-01
NOM de l'OBJECTE:	Nina de tela
AUTOR:	Antonia Recuñana Alonso (la mare àvia MATERNA)
DESCRIPCIÓ:	Es una nina de tela que la mare àvia em va fer quan jo era petit
PROCEDÈNCIA:	De casa de la mare àvia
MATERIAL:	Tela
MIDES:	
CRONOLOGIA:	2006
UBICACIÓ ACTUAL	Casa nova
CONSERVACIÓ:	Està en bon estat
VALORACIÓ:	No té valor material però el molt valor sentimental
OBSERVACIONS:	Em fas il·lusió tenir un nétet i la mare àvia me'l va fer un quan jo estava malalt.
FOTOGRAFIA Número: IC-01	

PROCÉS DE TREBALL:

- **La Jornada de presentació.**

La realització d'una jornada de presentació dels treballs realitzats cada curs, dins de la Setmana Cultural de Constantí, ha estat una altra dels eixos del projecte.

Aquesta jornada, realitzada al conjunt monumental de Centcelles, té com a objectius principals que cada grup de treball pugui presentar les seves propostes, en una presentació pública i, sobretot, compartir les diferents propostes generades.

Per la presentació es realitza una convocatòria als mitjans de comunicació que també hi participen.

Es complementa amb l'exposició dels diferents projectes, que es realitza, també, al conjunt monumental de Centcelles.

PROCÈS DE TREBALL:

• **Hem anat a conèixer altres elements patrimonials.**

Centcelles ha estat i és el nostre eix de treball, però sempre hem estat conscients de l'interès que té qualsevol patrimoni i del molt que podem aprendre i compartir amb altres patrimonis.

És per això que dins del grup de treball vam decidir que, com a reconeixement per la feina feta durant el curs, podia tenir interès pels alumnes participants anar a conèixer altre patrimonis, que poguessin complementar el que Centcelles ens havia facilitat.
Durant aquests anys i dins del projecte hem visitat Empúries, Baetulo, Barcino, Tàrraco, la Vil·la dels Munts, la pedrera del Mèdol... Unes activitats, escollides sempre pels grups participants, dins del seu projecte global, que ens han permès ampliar la nostra visió de la història i el nostre coneixement sobre el patrimoni.

Realitzacions destacades:

Hem fet un documental!

Curs 2012-2013

El curs 2012-2013 els alumnes de 5è de l'Escola Centcelles van decidir realitzar un documental pensat per presentar el conjunt monumental de Centcelles.

Van treballar en l'edició d'imatges fixes amb diferents programes i van realitzar la filmació del documental, per al qual van fer el guió, el text i la música amb l'adaptació de la cançó "Build me up Buttercup" del grup The Foundations amb una nova lletra, escrita, també per ells.

Documental a: https://drive.google.com/file/d/0BwGGFx8AAwfjcmxmdUEyZHR1bEk/edit?usp=sharing

Hem fet un còmic!

Còmic a: https://drive.google.com/file/d/0BwGGFx8AAwfjT19XTlo5aTg3OTQ/edit?usp=sharing

Curs 2013-2014

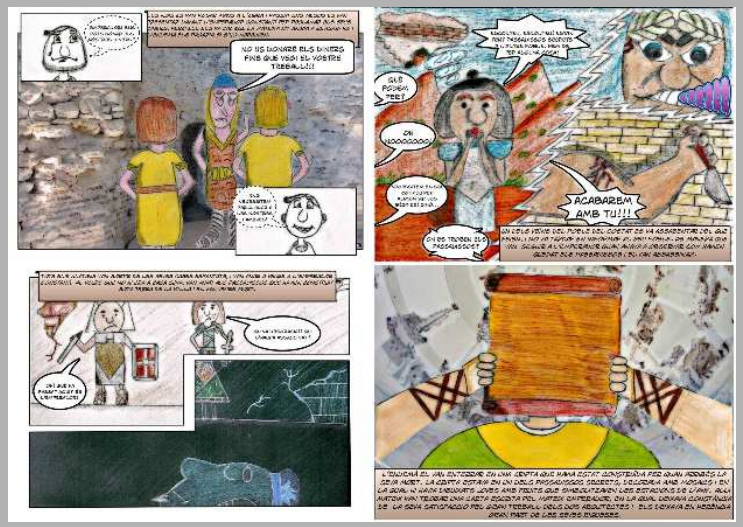

Els alumnes de 5è de l'Escola Centcelles del curs 2013-2014 van decidir articular el treball a partir de la realització d'un còmic.

Van començar per buscar una història, que va ser escollida entre les presentades per cada alumne. Finalment se'n van escollir dues, que es van fusionar en una:" El laberint de Centcelles".

Van realitzar el disseny dels personatges i la definició de les escenes, per realitzar les vinyetes. Aquestes es van fer de forma col·laborativa, triant, finalment, les tretze que conformen el còmic. Aquest procés va ser realitzar a l'àrea de plàstica.

Les vinyetes definitives es van inserir en els diferents espais de Centcelles , utilitzant un programa digital d'edició d'imatges.

Realitzacions destacades:

Hem fet jocs de taula!

Curs 2014-2015

Els alumnes de 1r d'ESO del Col·legi Turó del curs 2014-2015 van centrar la seva proposta en l'elaboració de jocs de taula sobre Centcelles.

El treball es va dur a terme com a Treball de Síntesi i, també, dins de l'Àrea de Socials i d'Anglès.

Un coneixement precís sobre Centcelles i el món romà, va ser la primera de les tasques a realitzar pels alumnes. També sobre l'estructura i les finalitats dels jocs, que es van treballar en diferents grups, en el quals es van distribuir els alumnes.
Aquests grups van proposar el format de joc sobre el que volien treballar i la seva realització. Entre d'altres es va proposar l'Oca de Centcelles i un "trivial", creant les normes del joc, el sistema de joc, els qüestionaris, etc.

Hem teatralitzat la nostra història!

Curs 2014-2015

L'Escola Centcelles va decidir continuar tirant del fil del còmic realitzat pels alumnes de 5è del curs anterior, plantejant la seva dramatització i l'elaboració d'un fotomuntatge.

Van desenvolupar els textos i els van adaptar per poder fer la dramatització., formalitzant les diferents escenes, amb el repartiment de cadascun dels personatges i els assajos de la posada en escena.

La gravació es va portar a terme al conjunt monumental de Centcelles, per la qual cosa es van haver d'escollir les diferents localitzacions, el vestuari i l'escenografia. Es va editar un fotomuntatge amb el còmic teatralitzat.

Fotomuntatge a: https://drive.google.com/file/d/0BwGGFx8AAwfjLUdlYm1xSDRHeW8/view

Realitzacions destacades:

Hem fet audioguies en català, castellà, anglès i àrab!

Curs 2014-2015 / Curs 2015-2016

Un dels objectius del projecte és la utilització de les noves tecnologies. Durant els cursos 2014-2015 i 2015-2016, l'Escola Mossèn Ramon Bergadà es va centrar en l'edició d'audioguies sobre Centcelles en codis QR per poder accedir-hi des de qualsevol dispositiu mòbil.

La proposta es va integrar a les àrees de Medi social i de Llengua, principalment.

Per a la seva realització, partint del coneixement de Centcelles, els alumnes van decidir quina de les interpretacions històriques volien seguir, decantant-se per la darrera de les proposades: Centcelles, un campament militar. L'audioguia, però, advertia a l'inici d'aquesta tria.

Van fer un recull d'imatges, i van decidir quins espais s'explicarien a partir del coneixement dels seus usos. Es van redactar les històries de cadascun, tenint en compte la tria d'uns personatges, que havien de fer les explicacions.

Els documents es van treballar al *drive*, individualment, per després escollir les millors idees, per elaborar el text definitiu. Corregits els textos, es van fer parelles –un tècnic i un lector– per gravar la narració. Cada parella va crear el seu codi QR. Finalment, els tutors van elaborar l'espai web, on es troba tota la informació.

Durant el curs 2014-2015 es van realitzar les versions català i castellà. En el curs 2015-2016 es van fer les d'anglès i àrab amb la incorporació de l'àrea d'anglès i la col·laboració de pares i mares dels alumnes per la redacció dels textos en àrab.

Audioguies a: http://www.centcelles15-16emrb.weebly.com/

Realitzacions destacades:

Hem fet un mosaic del projecte!

Curs 2013-2014

Si Centcelles té un element que el distingeix, és el mosaic que decora la cúpula d'una de les seves estances principals.

Durant el curs 2013-2014, l'Escola Mossèn Ramon Bergadà es va centrar en aquest tema –el mosaic– dins del projecte.

Els alumnes de 5è d'EP van estudiar què és i com es fa un mosaic, quines finalitats i usos tenia en el món romà i com es construïa. Van treballar amb diferents materials i amb diferents suports per realitzar diferents mosaics. La imatge escollida per realitzar tots aquests treballs va ser una de les imatges més conegudes del mosaic de la cúpula de Centcelles, el detall del lleó de l'escena de "Daniel a la fossa dels lleons".

La proposta final va ser la realització d'un mosaic digital, a partir de totes les imatges que els alumnes havien pres amb les seves càmeres dels tallers i les activitats fetes a Centcelles i del procés de treball, amb les quals es va acabar construint aquesta imatge tan reconeguda. Van buidar i triar totes les fotografies fetes i amb l'aplicació http://www.easymoza.com/ van construir el mosaic digital.

Mosaic digital a:
https://drive.google.com/open?id=0BwGGFx8AAwfjVEUwamVDbE9EUlE

Realitzacions destacades:

Hem mirat Centcelles, hem fet mirar Centcelles!

Cursos 2012-2013, 2013-2014 i 2014-2015

L'Institut de Constantí va treballar des de l'inici del projecte i fins el curs 2016-2017 en un projecte transversal dels departaments de llatí, visual i plàstica i informàtica amb els alumnes de 4t d'ESO. L'objectiu era treballar els continguts i les formalitzacions d'una manera conjunta i col·laborativa.

Una immersió en el coneixement de Centcelles, a partir d'una xerrada donada a l'Institut pel conservador del MNAT responsable de recerca i col·leccions, així com del treball realitzat en el propi conjunt monumental –tallers i activitats diverses– ha estat el punt de partida de la realització d'una sèrie d'activitats que tenien per objecte la presentació de Centcelles en diferents formats i objectius: dibuixos, vídeos publicitaris, tríptics informatius i de difusió, una selecció dels quals es pot veure a l'exposició.

Realitzacions destacades:

Hem fet el llibre de la fauna i la flora a Centcelles!

Curs 2015-2016

Els alumnes de 1r d'ESO del Col·legi Turó van treballar durant el curs 2015-2016 sobre el context natural de Centcelles.
Per això van realitzar un treball de camp per l'entorn de Centcelles, fotografiant totes les espècies remarcables amb l'ajut del biòleg del col·legi, que va assessorar el projecte. El context abastava fins al riu Francolí.

Detectades les diferents espècies, el treball va continuar amb la classificació de les diferents plantes i animals, amb la col·laboració, també, d'un ornitòleg aficionat (Lluc Semis). Una vegada classificades van confeccionar el llibre que s'estructurava en: plantes, arbres i animals (mamífers, ocells i aus, rèptils i invertebrats).

Cada element s'explicava en una fitxa que contenia la imatge, el nom científic i la descripció en català i castellà.

Una feina transversal, enriquidora i treballada cooperativament.

El llibre a: https://drive.google.com/file/d/0BwGGFx8AAwfjU3VLbDdobGxWSHc/view?usp=sharing

Realitzacions destacades:

Hem fet la Revista de Centcelles!

Curs 2015-2016

Durant el curs 2015-2016, els alumnes de l'Escola Centcelles van decidir fer una revista per poder integrar l'expressió escrita, que treballaven a classe amb el que aprenien sobre Centcelles, que tant els agradava.

La classe es va organitzar en grups. Cada grup va escollir quina tipologia textual treballaria. Els mateixos alumnes van fer les fotografies, que més tard il·lustrarien la revista.

Per tal de poder recopilar la informació per escriure els articles, van visitar Centcelles diferents vegades, amb la realització dels tallers i activitats previstos dins del projecte, organitzats pel museu.

La revista va contemplar, també, una activitat compartida amb els alumnes de l'Institut de Constantí: una entrevista que els alumnes de l'Escola Centcelles els van fer per conèixer el seu treball i la seva aportació al projecte.

La revista va ser encartada dins la revista Constantí, revista d'informació municipal, editada per l'Ajuntament de Constantí, que va arribar a tots els domicilis de Constantí el juny de 2016.

La Revista a: https://drive.google.com/file/d/0BwGGFx8AAwfjblRFLUlvVnRrb0U/view?usp=sharing

Realitzacions destacades:

Hem fet el Kahoot de Centcelles!

Curs 2015-2016

La proposta del curs 2015-2016 dels alumnes de 4t d'ESO de l'Institut de Constantí va ser la creació pròpia d'un Kahoot sobre Centcelles.

Kahoot és una plataforma online de ludificació de l'aprenentatge i d'utilització de les noves tecnologies a l'aula; és, per tant, un complement per a la classe i la tasca docent on l'alumnat pot aprendre de manera divertida i jugant. El resultats del joc poden exportar-se a un full de càlcul o guardar-los a *Google Drive* per tal que el docent pugui disposar de la puntuació en el procés d'avaluació.

La plataforma de Kahoot està formada per dues webs. Una, *getKahoot!,* en què cal registrar-se gratuïtament i des d'on es pot crear un Kahoot o cercar-ne de creats. L'altre, *Kahoot.it*, és la que utilitza qui vol jugar-hi.

En el cas del projecte sobre Centcelles, el primer dels treballs a concretar va ser la creació –amb la participació de tot l'alumnat– del qüestionari mitjançant l'elecció d'una sèrie de preguntes –que podien incloure imatges i/o vídeos– la resposta correcta a les quals s'havia d'escollir entre quatre alternatives.

Es van crear dos grups de treball. Quantes més preguntes es proposaven més possibilitats hi havia de poder guanyar el concurs, ja que a l'hora de jugar els que les havien formulat en sabrien la resposta.

La realització d'aquest projecte va ser molt ben valorada per l'alumnat i la seva realització tot un èxit en la jornada de presentació conjunta, en la qual els alumnes de tots els centres hi van poder jugar i comprovar el seu coneixement sobre Centcelles.

Kahoot de Centcelles a: https://play.kahoot.it/#/k/4e45cb07-ea84-468c-a892-a66a8b3b93e1

Realitzacions destacades:

Hem fet una exposició!

Curs 2016-2017: 5 ANYS DE PROJECTE

PRESENTACIÓ

Ciceró deia de la història que és "mestra de la vida". El professor Josep Fontana –en el seu llibre *La història després de la fi de la història. Reflexions i elements per a una guia dels corrents actuals*, publicat el 1992–, senyalava que "entre les ciències socials, la història té el privilegi de ser la més pròxima a la vida quotidiana i l'única que abasta tot el que és humà en la seva globalitat. És també aquella que, quan s'ho proposa, té la virtut de ser la més comprensible per un major nombre de receptors del seu missatge".

Per poder navegar en el complex món actual, tothom necessita d'informació històrica que li permeti conèixer els antecedents del present, per poder decidir amb major coneixement i racionalitat.

Aquestes idees han guiat, des de l'inici, el projecte "Centcelles, el nostre objectiu" i han estat l'eix central de la proposta de treball del curs 2016-2017 –en el qual el projecte va arribar a la seva cinquena edició– proposant, com element de formalització i confluència de tots els treballs que es van desenvolupar, el format d'una exposició: "El fil de la Història".

Realitzacions destacades:

Hem fet una exposició!

Curs 2016-2017: 5 ANYS DE PROJECTE

Per què una exposició:

Segurament, podríem dir que exposar és una de les finalitats més importants de l'activitat d'un museu i la seva forma de difusió més important. Tenint en compte, a més, la diversitat de formats que –amb les noves tecnologies– pot adquirir.

Exposar implica posar alguna cosa en evidència, mostrar-ho, però, també, posar en relació, establir vincles i participacions. En aquest sentit, el format expositiu es contempla com una interacció entre diversos protagonistes. En aquest cas entre tots els participants en el projecte "Centcelles, el nostre objectiu" i tots els possibles visitants de l'exposició.

Exposar pot significar, també, arriscar, arriscar-se. És en aquest sentit, també, que es va proposar aquesta línia de treball. Un nou pas en aquest projecte cooperatiu, que volíem compartir amb tothom.

Realitzacions destacades:

Exposició “El fil de la Història”:

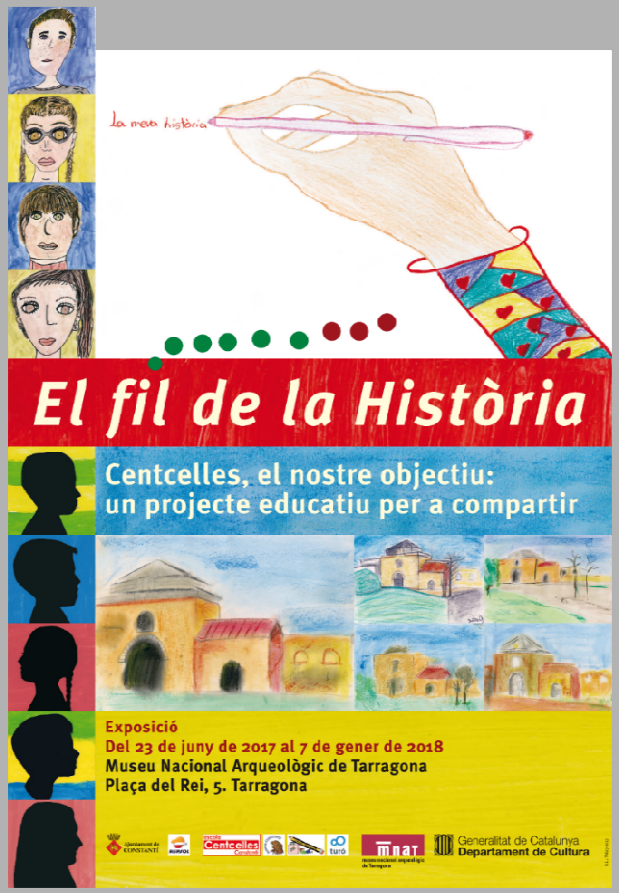

L’exposició “El fil de la Història. Centcelles, el nostre objectiu: un projecte educatiu per a compartir” –organitzada pel Museu Nacional Arqueològic de Tarragona amb la col·laboració de l’Ajuntament de Constantí, l’Arxiu Municipal de Constantí, el Col·legi Turó, l’Escola Centcelles, l’Escola Mossèn Ramon Bergadà, l’Institut de Constantí i el patrocini de l’empresa Repsol– més enllà de recollir i presentar els principals treballs realitzats durant les cinc edicions que aquest projecte porta vigent, es va plantejar com una plataforma i una oportunitat de reflexió global sobre el valor de la Història –ara i aquí–, sobre el paper del patrimoni per al seu coneixement, sobre la responsabilitat d’aquest patrimoni i dels museus, en general, en el seu paper educador i de desenvolupament social i, fonamentalment, sobre la necessitat i capacitat de proposar i de portar a terme projectes col·laboratius que incideixin –més enllà dels objectius particulars i de les estratègies sectorials– en un benefici global per a la societat actual. Coincidint amb la cinquena edició del projecte “Centcelles, el nostre objectiu”, la proposta de treball per al curs 2016-2017 va ser la d’organitzar una exposició, una part de la qual pogués recollir les reflexions i els treballs fets durant el curs per part de tots els participants, que ens permetés –tirant del fil de la Història– conèixer de primera mà –situant l’alumnat en el centre del procés– el valor de la Història i les eines que es poden utilitzar per al seu coneixement.

Un projecte col·laboratiu i transversal que –com en les anteriors edicions– parteix del conjunt monumental de Centcelles, l’element patrimonial més antic de Constantí, eix del nostre projecte i declarat Patrimoni Mundial l’any 2000.

Catàleg de l’exposició en línia: https://goo.gl/CK6TZu

Realitzacions destacades:

Exposició “El fil de la Història”:

Àmbits de l’exposició:

- Tirant del fil de la història…
  - La meva història també escriu la Història.
  - Història de les escoles de Constantí.
  - Constantí, l’espai viscut.
- Centcelles, el nostre catalitzador històric!
  - Hem treballat a Centcelles
  - Hem utilitzat l’exposició “Re-descobrint Centcelles”
  - Hem incorporat al projecte l’Arxiu Municipal de Constantí
  - Hem conegut com es fa una exposició
  - Hem compartit els nostres treballs. Hem après els uns dels altres
  - Hem anat a conèixer altres elements patrimonials
  - Us convidem a mirar Centcelles amb uns altres ulls !
- “Centcelles, el nostre objectiu”: Un projecte per a l’educació i la participació ciutadana.
  - Hem fet un documental!
  - Hem fet un còmic!
  - Hem teatralitzat la nostra història
  - Hem fet jocs de taula!
  - Hem fet audioguies en català, castellà, anglès i àrab!
  - Hem fet el llibre de la fauna i la flora a Centcelles!
  - Hem fet la Revista de Centcelles!
  - Hem fet el Kahoot de Centcelles!
  - Hem mirat Centcelles, hem fet mirar Centcelles!
  - Hem fet un mosaic del projecte!

Realitzacions destacades:

Exposició “El fil de la Història”: Imatges

L'EXPOSICIÓ: Contingut

Tirant del fil de la Història...

Què és la Història? Per què ens interessa o ens pot interessar conèixer-la? Quina importància poden tenir les "nostres" històries i les dels nostres avantpassats? Ens pot servir aquest coneixement ara i aquí?

Aquestes són algunes de les preguntes que ens vam plantejar a l'inici del curs 2016-2017, dins del projecte "Centcelles, el nostre objectiu" i a les quals vam intentar respondre utilitzant el format expositiu... tirant del fil de la Història.

Vam pensar què ens agradaria saber, o a què ens serviria d'ajuda per apropar-nos i avançar en aquest coneixement:

- **Què és Centcelles? Com ho podem conèixer?**
- **Qui sóc jo? Conec la meva història? I la de la meva família?**
- **I la nostra escola? Coneixem la seva història? Ens agradaria conèixer-la? Com ho podem fer?**
- **I Constantí? Quina és la història de Constantí? Què ens agradaria saber? Com ho podem conèixer?**

Vam pensar que seria interessant partir del que tenim més proper: nosaltres, les nostre famílies, els nostres avantpassats, les nostres escoles i el nostre poble. I així ho vam fer, a partir d'un recorregut, que ens porta des del moment actual fins les portes de Centcelles, l'element patrimonial més antic que es conserva a Constantí –eix del nostre projecte– i que se'ns ofereix com un element de desenvolupament del coneixement històric.

Com ho vam fer:

- **Ens vam repartir la feina**
- **La vam organitzar a partir de tres línies de treball:**

- **Història personal: Escola Centcelles i Institut Constantí**
- **Història de les escoles a Constantí: Escola M. Ramon Bergadà**
- **Història de Constantí: Col·legi Turó**

Tot el projecte del curs 2016-2017 a:
http://www.mnat.cat/?page=activitats-detall-cicles-actuals&id=objectiu&idAct=117

L'EXPOSICIÓ: Contingut

Tirant del fil de la Història...

- **La meva història també escriu la Història**

Treballar la història personal representa posar-se, cadascú, en el centre de la recerca. Prendre consciencia d'un mateix, però, també, ser conscients de que no existim sols, si no que som fruit d'un procés, que ve de lluny.

Aquest procés és diferent per cadascú i, a la vegada, compartim, espais i esdeveniments viscuts de maneres diverses.

Com ho vam fer?:

La història personal la vam treballar des de dos centres. Un d'Educació Primària –l'Escola Centcelles– i un d'Educació Secundària –l'Institut Constantí.

La finalitat era la mateixa, conèixer la nostra pròpia història i la dels nostres avantpassats, utilitzant diferents fonts per arribar a aquest coneixement.

Des de l'Escola Centcelles vam concretar el projecte en l'elaboració d'un logotip, la formalització d'una carpeta personal –que havia de recollir tota la documentació que anàvem generant–, la creació del perfil i de l'autoretrat; la redacció de la biografia, la línia de vida i l'arbre genealògic, així com el recull dels objectes considerats "patrimonials", aquells que per cadascú són significatius i ens representaven.

El treball es va realitzar des de diferents disciplines, utilitzant fonts diverses i generant materials i documents en diferents suports.

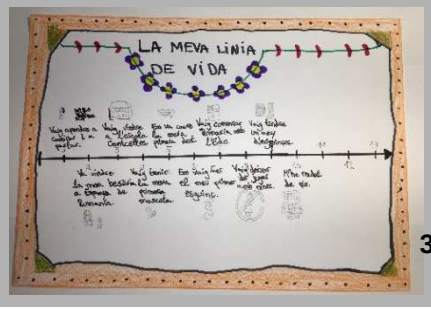

L'EXPOSICIÓ: Contingut

Tirant del fil de la Història...

- **La meva història també escriu la Història**

Des de l'Institut Constantí es va partir d'un apropament a les diferents fonts que es poden utilitzar per reconstruir la pròpia història (documentals, orals, gràfiques…).

Els tallers realitzats a Centcelles, les visites i activitats desenvolupades al MNAT –a l'exposició « Re-descobrint Centcelles » –i a l'Arxiu Municipal de Constantí, van proporcionar la informació sobre les diferents fonts històriques i, també, sobre el coneixement de l'evolució històrica.

Van realitzarun eix cronològic –Timeline–, utilitzant les noves tecnologies, així com un recull de la història personal –en àudio i vídeo–, la redacció de l'autobiografia i de les històries familiars, així com el recull gràfic i la creació d'un arbre genealògic.

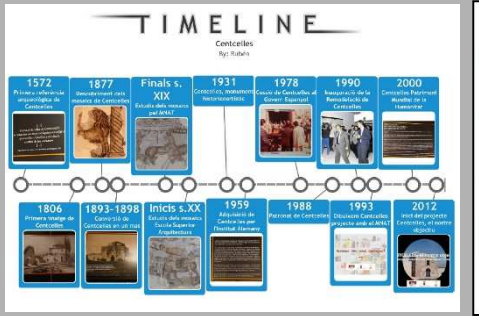

La realitat va ser que des de cada centre es va fer aquesta aproximació d'una manera diferent, utilitzant diferents recursos, que va acabar, però, confluint en una sessió conjunta, en la qual van poder compartir i transferir els coneixements adquirits.

L'EXPOSICIÓ: Contingut

Tirant del fil de la Història...

- **Història de les Escoles**

Fer una mirada al nostre context mes proper, aquell en el qual passem molt del nostre temps, convivint amb els companys i companyes i que forma part del nostre desenvolupament personal, va ser l'altre focus d'atenció del projecte.

Com era la nostra escola? Com havia arribat fins aquí? Des de quan podíem parlar d'escoles a Constantí? Havia canviat molt l'educació i l'ambient a les aules?

Com ho vam fer:

L'Escola Mossèn Ramon Bergadà –la més antiga de les escoles actuals de Constantí– va ser l'encarregada de respondre a totes aquestes qüestions.

Van treballar des de diferents àrees: català, castellà i medi. Com tots els participants em el projecte, van partir del coneixement de Centcelles i del seu significat en l'evolució històrica.

Per apropar-se a aquesta evolució van treballar la línia del temps i les èpoques de la Història. Van conèixer les diferents fonts historiques i van començar a endinsar-se en la història de l'escola, fonamentalment a partir de les fonts orals i les documentals. Van enregistrar diferents entrevistes amb membres de les seves famílies, per recollir les seves experiències escolars, així com dues grans fonts orals: un ex-director i un ex-secretari de l'escola –Rodrigo i Jesús– i dues àvies de Constantí –Obdúlia i Sofia–, que es van sotmetre, tots ells, a les preguntes elaborades entre tot l'alumnat, desprès de concretar quins eren els temes d'interés per al treball.

A partir d'aquestes experiències i coneixences vam poder recollir material escolar de diferents èpoques, amb la col·laboració de l'Arxiu Municipal de Constantí i de particulars, que vam incorporar a l'exposició.

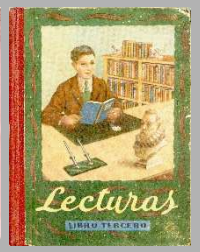

L'EXPOSICIÓ: Contingut

Tirant del fil de la Història...

- **Constantí, l'espai viscut.**

La ciutat, el poble és l'espai en el qual realitzem les nostres activitats quotidianes. Conèixer aquest espai, el seu ús, la seva evolució, la seva realitat és un element també educador.

Com ho vam fer:

L'evolució històrica de Constantí la van treballar els alumnes del Col·legi Turó, centre en el qual, la majoria dels seus alumnes no són, ni viuen a Constantí. Semblava important que poguessin fer un apropament a aquest entorn, en la major part de casos desconegut.

Partint del coneixement de Centcelles –del que van fer una maqueta de l'estat actual de la sala central coberta amb la cúpula decorada amb mosaic–, el treball es va centrar en la realització d'una línia cronològica per la qual es van triar els moments més rellevants de la història de Constantí, des del punt de vista històric, social i econòmic, a partir de la recerca bibliogràfica i documental, que es va plasmar en una línia del temps, que recollia textos i imatges.

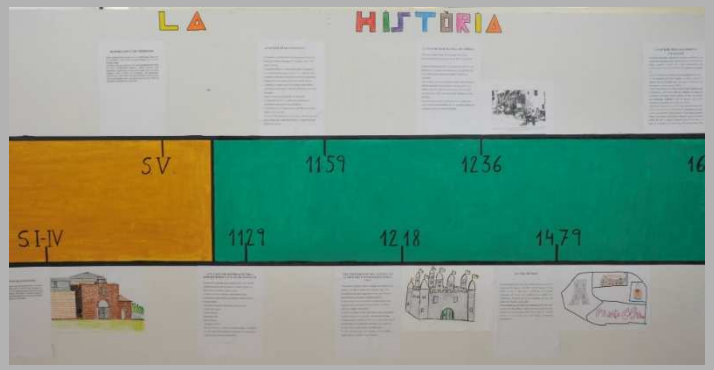

Avaluació

Com a eina de continuïtat

Des de l'inici del projecte, l'avaluació del mateix ha estat una de les eines per poder avançar en el seu desenvolupament i, també, per plantejar-ne la continuïtat.

Algunes qüestions que es destaquen:

- **La dinàmica del grup de treball a partir de reunions molt profitoses i enriquidores per a tothom.**
- **La gran motivació que han tingut els alumnes per a participar en el projecte. Molt interessats en el tema i en el treball.**
- **Es valora molt positivament, també, la presentació conjunta, que permet una visió global del projecte a tots els participants en el mateix i que constitueix, també, una eina de formació.**
- **La viabilitat i el futur del projecte, convenint que els objectius que contemplava en la gènesi del mateix continuen sent vigents.**
- **La possibilitat de generar sinèrgies i complicitats amb altres institucions i col·lectius.**

"Centcelles, el nostre objectiu" s'ha consolidat, doncs, com un projecte de futur, en el qual els centres educatius de Constantí tenen, en un element patrimonial de primer ordre com és el conjunt monumental de Centcelles, una eina per accedir al coneixement de l'època romana així com per generar propostes de treball i aprenentatge innovadores. Des del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona la proposta s'emmarca dins del seu projecte educatiu i en la voluntat de generar espais de participació ciutadana i d'implicació en la recerca, coneixement i difusió d'un patrimoni que és de tots i que té en aquest ús i complicitat la seva raó de ser. Un projecte que parteix de la comprensió de l'educació com un procés de canvi i una responsabilitat compartida.

Enguany els alumnes de l'Institut de Constantí que participen en el projecte són els primers que havien participat en el projecte durant tot un curs, en la seva etapa de formació a l'Educació Primària. Un dels objectius de l'avaluació d'enguany és valorar la incidència d'aquest projecte en els processos formatius generals.

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

Participants en el projecte "Centcelles, el nostre objectiu" cursos 2012 a 2017:

Alumnes de 5è d'EP de l'Escola Centcelles, cursos 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016 i 2016-2017.
Alumnes de 5è d'EP de l'Escola Mossèn Ramon Bergadà, cursos 2012-2013, 2013- 2014, 2014-2015, 2015-2016 i 2016-2017.
Alumnes de 1r d'ESO del Col·legi Turó, cursos 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016 i 2016-2017.
Alumnes de 4rt d'ESO de l'Institut de Constantí, cursos 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015 i 2015-2016.
Alumnes de 3r d'ESO de l'Institut de Constantí curs 2016-2017

Grup de treball del projecte "Centcelles, el nostre objectiu":

• **Escola Centcelles:** Maijo Juncosa, Samuel Montes, Gumer Ortega, Germán Palacios, Laura Ramos, Gabi Regaña, Adriana Rubio i Eva Vázquez

• **Escola Mossèn Ramon Bergadà:** Araceli Bertran, Nazaret Borges, Fernando Martos, Carles Páez, Josep Piñol, Jordi Prieto i Lluís Torrents

• **Institut Constantí:** Montse Bergadà, Nati Cabré, Rosa Claros, Robert de Pablos, Gerard Ferrer, Mercè Grané i Jordi Piñol

• **Col·legi Turó:** Ricard Barot, Anton Borràs,Josep M. Bru, Pedro Ángel García, Gonzalo Giménez, Ignasi Martínez, Josep Mª Santamaria

• **Ajuntament de Constantí**: Josep Estivill, Dolors Fortuny (regidora d'Ensenyament), Sílvia Puerto (regidora d'Ensenyament cursos 2012 a 2015) i Daniel Rodríguez

• **Museu Nacional Arqueològic de Tarragona:**
Francesc Tarrats (direcció)
Pilar Sada (gènesi i coordinació del projecte)
Montserrat Perramon (documentació)
Josep Anton Remolà (recerca)
Gemma Jové (fotografia i suport informàtic)

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

Exposició “El fil de la Història”

Projecte i organització
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona

Amb la col·laboració de:
Ajuntament de Constantí
Arxiu Municipal de Constantí
Col·legi Turó
Escola Centcelles
Escola Mossèn Ramon Bergadà
Institut de Constantí

Patrocini
REPSOL

Idea, guió, textos, museografia i coordinació general
Pilar Sada

Equip de treball i desenvolupament del projecte:
Araceli Bertran (Escola Mossèn Ramon Bergadà)
Nazaret Borges (Escola Mossèn Ramon Bergadà)
Anton Borràs (Col·legi Turó)
Robert de Pablos (Institut de Constantí)
Josep Estivill (Arxiu Municipal de Constantí)
Gerard Ferrer (Institut de Constantí)
Dolors Fortuny (Ajuntament de Constantí)
Pedro Ángel García (Col·legi Turó)
Mercè Grané (Institut de Constantí)
Samuel Montes (Escola Centcelles)
Carlos Páez (Escola Mossèn Ramon Bergadà)
Jordi Piñol (Institut Constantí)
Laura Ramos (Escola de Centcelles)
Pilar Sada (MNAT)
I:
Alumnes de 5è d’EP de l’Escola Centcelles curs 2016-2017
Alumnes de 5è d’EP de l’Escola Mossèn Ramon Bergadà curs 2016-2017
Alumnes de 1r d’ESO del Col·legi Turó curs 2016-2017
Alumnes de 3r d’ESO de l’Institut de Constantí curs 2016-2017

Amb la col·laboració de:
Gemma Jové (MNAT), Montserrat Perramon (MNAT), Josep Anton Remolà (MNAT) i Marta Serrano (MNAT)

Disseny gràfic i col·laboració en la museografia:
Marc Valls

Fotografia
Gemma Jové

Edició i masterització àudios i vídeos
Adolf Alcañiz

Correcció textos
Cori Ribó

Muntatge
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona

Amb la col·laboració de:
Digital Color
Fusteria Prabe
Maud, Gran Format
ONFOCUS, sistemas y audiovisuals
Polman, S.L.
Successors de J. Moncunill, SL

I la col·laboració de:
Biblioteca de Constantí
Obdúlia Bofarull
M. Trinitat Bofarull
Abel Bruch
Sofia Coll
Constantí Ràdio
Rodrigo del Amo
Jesús Jiménez
Jordi Martínez
Toni Ranchal
Noelia Silvero
Hug Teixidó
Bibliotecària (?)

I de les famílies de l’alumnat de tots els centres, que han col·laborat, també, en el projecte amb la seva implicació i participació.

Centcelles, el nostre objectiu: Patrimoni, historia i educació en col·laboració.

Tot el projecte "Centcelles, el nostre objectiu" a:

museu nacional arqueològic de Tarragona

Generalitat de Catalunya Departament de Cultura

http://www.mnat.cat/?page=activitats-detall-cicles-actuals&id=objectiu&idAct=73

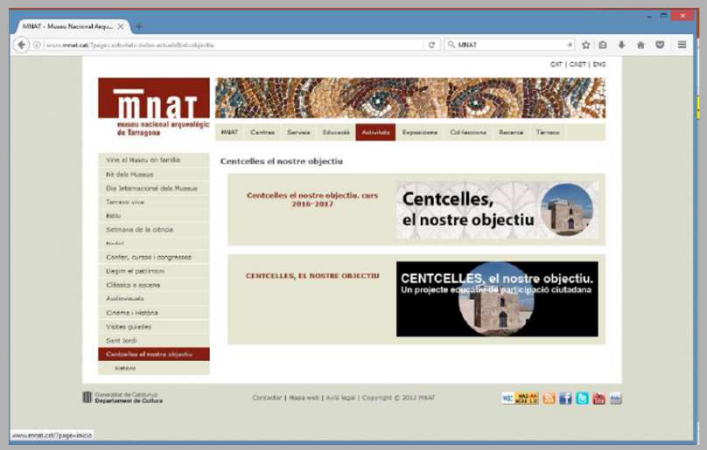

Exposició "El fil de la Història"

Del 23 de juny de 2017 al 7 de gener de 2018
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona
Plaça del Rei, 5. 43003 Tarragona.
PRORROGADA

Catàleg en línia: https://goo.gl/CK6TZu

Més informació: Pilar Sada: psada@gencat.cat